

MARLIES ALLEWIJN

BARSTEN

**PEPPER
BOOKS**

Nur 301/W052001

Bisac FIC043000 / FIC045000

© Pepper Books

© MMXX Tekst: Marlies Allewijn

Omslagontwerp: Studio Jan de Boer

Opmaak binnenwerk: Studio L.E.O.

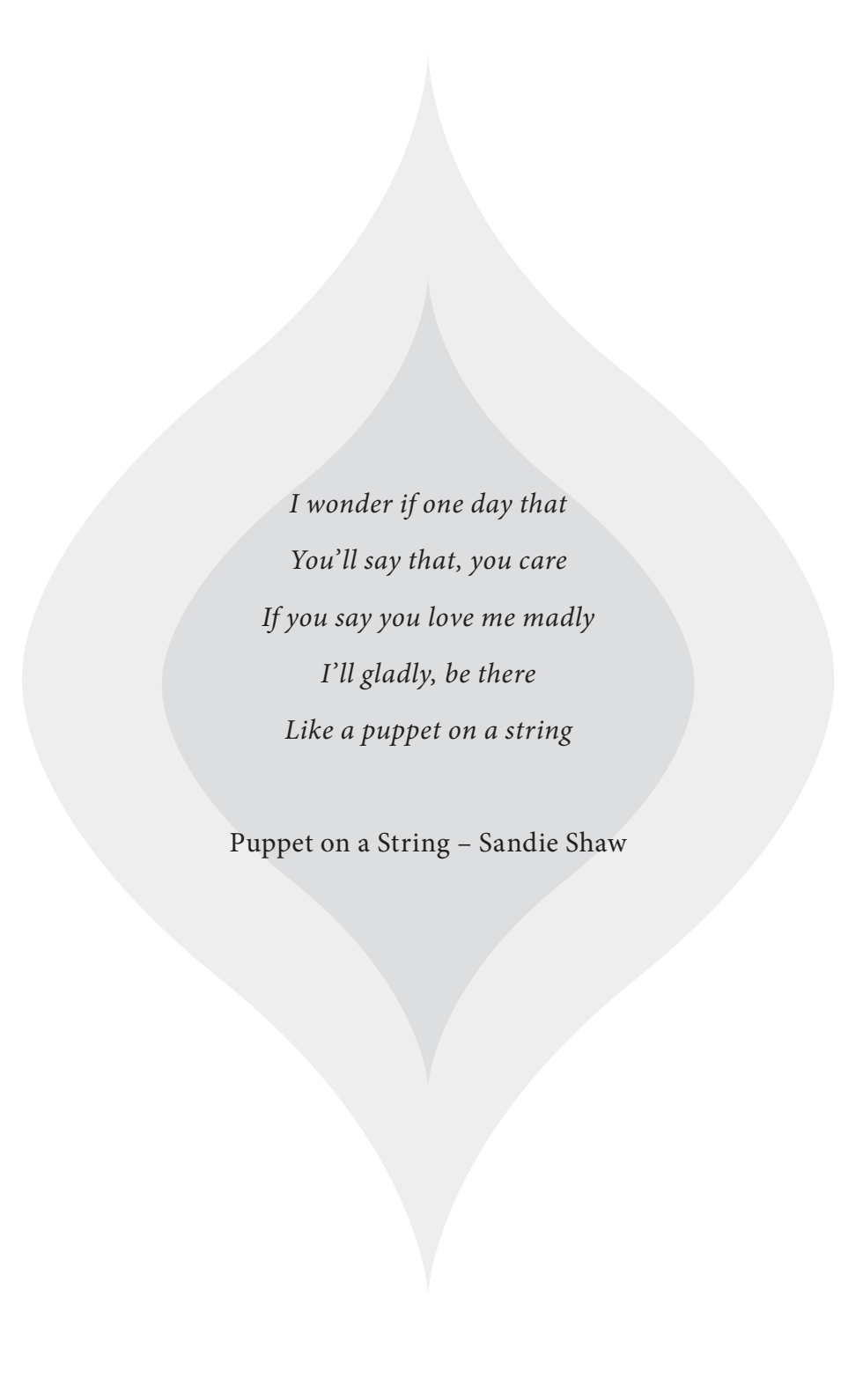
© Auteursfoto: Romy van Leeuwen

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie
in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

pepperbooks.nl

1967

*I wonder if one day that
You'll say that, you care
If you say you love me madly
I'll gladly, be there
Like a puppet on a string*

Puppet on a String – Sandie Shaw

1. Thuis

Van maandag tot en met donderdag zijn we een huishouden van twee. Daarin hebben we allebei onze taken. Moeder doet de was, de ramen, het stoffen en de bedden. Ik strijk, doe de boodschappen en de afwas. Samen maken we fruit in, doppen we bonen en stoppen we sokken. Soms komt mijn zus Els langs of wipt mijn beste vriendin Marianne even binnen. Tussendoor werk ik op het havenkantoor in het dorp. Het is hier in huis dan vredig. Duf, maar vredig.

Op vrijdag komt mijn vader thuis van zee. Vanaf het moment dat pa de deur binnenstapt, in kleren die naar vis en zee stinken, draait de wereld om hem. Mijn moeder en ik zijn figuranten in zijn leven. ‘Sari, klop mijn kussen even op. Is het eten al klaar, Johanna? Waar is de kruk voor mijn voeten? Johanna, doe eens koffie.’ Hij zegt het zonder op te kijken van de krant die we voor hem hebben klaargelegd. ‘En een rokertje.’

Het hekje naar de tuin gaat open. Klompen klossen op de tegels van het tuinpad. Mijn vaders schaduw schuift langs het raam. Ma haast zich naar de keuken, waar ze de pannen van het fornuis haalt. Ze zet ze neer op tafel, trekt het kleed aan de hoekjes recht en loopt naar de achterdeur.

Langzaam kom ik overeind, pak vaders bord en schep aardappelen op. Daarnaast schep ik de gekookte wortels op. Alles zonder zout. Hij heeft zijn eten het liefst lauw en laf.

Vrijdag is visdag. Dat is niks katholieks. Nee, dát absoluut niet. Het is mijn vaders opportunisme. Op vrijdag heeft hij een boot vol schollen. En verser krijg je ze niet. Dus waarom zou je het eten van die visen uitstellen? Vanmorgen, nog voor ik naar kantoor ging, heb ik er een paar opgehaald bij de zojuist aangemeerde boot van mijn vader. Hij was bezig met het schoonmaken van het ruim, dus ik zag hem niet, maar de vis lag al voor me klaar in een oude krant.

Ik ga weer zitten en wacht. Mijn moeder en vader zijn in de bijkeuken. Ik ken het tafereel dat zich er afspeelt. Moeder helpt pa uit zijn vochtige, donkerblauwe wollen vissersjas. Hij schopt zijn klompen in een hoek, haalt de doek uit de teil met groene zeep die moeder voor hem heeft klaargezet en veegt hem met gesnotter en geproest over zijn gezicht. Hij zal zijn handen vergeten. Ze zullen vies zijn en dus zal mijn moeder hem strak aankijken totdat hij ze in het warme water laat glijden en wild over elkaar beweegt. Het water zal zwart kleuren. Dan zal hij vragend opkijken. Als mijn moeder haar goedkeuring geeft, zal hij de keuken binnenstappen. Hij zal diep inhaleren en zijn mening geven over de kwaliteit van de vis. 'Ik had vandaag een mooi visje voor Sari, vond je niet?' Of: 'Het was niet veel. Alleen maar kleintjes.'

'Hij was klein, maar fijn vandaag,' hoor ik mijn vader nu in de verte meedelen.

'Zeker,' mompelt mijn moeder. Zij zal altijd beamen wat hij zegt, zelfs al vindt ze precies het tegenovergestelde. Toen ze de vis in de pan liet zakken vanmiddag, noemde ze het 'een miezerig ding'.

'Hartstikke vet.'

'Heel vet. Dank je wel, hoor.'

Mijn ouders komen samen de achterkamer in.

Mijn vader knikt naar me, terwijl hij gaat zitten.

Ik knik terug.

Pa laat zijn hoofd zakken. Zijn neus raakt bijna de aardappelen. 'Ik heb je kookkunsten weer gemist.' Hij grijnst naar mijn moeder, die het compliment aanneemt met een 'Toe Jan, eet nu maar.'

Ze pakt mijn bord, schept wat aardappelen en wortels op en geeft me een stukje vis.

Ik haal mijn neus op; de schubbige huid van de schol doet me rillen. 'Dank je wel,' zeg ik beleefd, terwijl ik het bord van haar aanneem. Moeder schept voor zichzelf als laatste op. Voor haar is het kleinste visje. Bofkont.

Als ook zij zit, vouwt pa zijn handen. 'Ooo Vader...' buldert het door de kamer.

God de lieve Vader galmt zo hard door ons huis dat de muizen van schrik achter de plinten schieten. Niet dat we muizen hebben, natuurlijk niet. Bij wijze van spreken. *Ná Ooo Vader, die al 't leven voedt*, gaat vaders volume omlaag en slikt hij de woorden zover in dat slechts de medeklinkers nog hoorbaar zijn. Het heeft jaren geduurd voordat ik wist wat hij prevelde.

We eten in stilte. Het enige geluid komt van oma's klok op de schouw en de vorken en messen die over onze borden schrapen. Als mijn vader alles heeft weggewerkt, zucht hij tevreden. Hij vouwt zijn handen al. Het teken dat hij wil afsluiten. Mijn moeder schuift snel haar laatste hap naar binnen en ik slik met moeite mijn vis door. Moeder knikt en vader dankt de Menslievende God. Zijn dankwoord klinkt routineus en gehaast. In gedachten zit hij al in zijn stoel met een sigaret en de krant.

Na het 'Amen' gebaart mijn moeder naar mij dat ik de borden naar de keuken moet brengen. 'Begin maar alvast.'

Ik zet de teil in de wasbak, wacht tot het water uit de kleine geiser

warm is en ga aan de gang met de vieze vaat. Net voordat ik wil gaan afdrogen, komt mijn moeder de keuken binnen. Ze keurt mijn werk.

‘Johanna,’ klinkt het vanuit de voorkamer.

Ik bijt op de binnenkant van mijn onderlip en zucht onbedoeld luid. Betrapt kijk ik opzij. Maar mijn moeder glimlacht en geeft me een knipoog. ‘Hij werkt zo hard.’

Schaapachtig lach ik terug. ‘Hij werkt heel hard.’

‘Voor ons,’ voegt ze er nog aan toe.

‘Voor ons,’ herhaal ik. Ik pak de laatste pan van het afwasrek en gebaar. ‘Ga gauw.’

‘Jan?’ Moeder steekt haar hoofd om de hoek van de deur.

‘Koffie,’ hoor ik vanuit de voorkamer.

Moeder pakt de pot en geeft hem aan mij. ‘Breng jij het hem? Dan ruim ik het hier verder op. O, en daarna kun je beginnen aan de strijk. Als je het nu doet, heb je vanavond misschien nog tijd om even langs te gaan bij Els? Ze vindt het vast gezellig als je komt.’

Ik schenk koffie in. ‘Dank je,’ zeg ik terwijl ik naar de deur loop. Els heeft haar kuren, maar zij en Henk hebben een televisie. En een bank. Dat is altijd beter dan alleen op mijn koude slaapkamer zitten of in de voorkamer, waar je niets anders hoort dan het tikken van mijn moeders breinaalden en het gekraak van vaders krant.

‘Pa, je koffie.’ Ik zet die naast hem neer.

Hij kijkt niet op.

‘Kruimel!’ Els kijkt verrast op als ik haar keuken binnenkom. Ze trekt een wenkbrauw op. ‘Je mocht weg?’

‘Ze gunde me een verzetje, denk ik.’ Ik trek haar spiksplinternieuwe koelkast open en pak limonade.

‘Of ze wilde je uit de buurt van pa houden. Waarom werk je die man toch altijd zo op z’n zenuwen?’ Afkeuring is – net als bij pa – een van Els’ favoriete gezichtsuitdrukkingen. Ze toont die ook nu, door haar ogen iets samen te knijpen, haar lippen te tuiten en haar neus op te trekken, alsof ze ergens in de verte rotte vis ruikt.

Ik schenk de limonade in een glas en probeer mijn ergernis te verbergen. Ik heb helemaal niets verkeerd gedaan, maar ze heeft gelijk: ik werk op zijn zenuwen. Altijd. Gefrustreerd haal ik mijn schouders op. ‘Hij werkt op mijn zenuwen.’

Ik ben mijn ma’s godswonder. Ze kreeg me op haar vierenveertigste, na een aantal miskramen. Dat van die miskramen heeft Marianne me verteld. En zij hoorde het van haar vader, de dorpsdokter. Met zijn eed neemt hij het blijkbaar niet zo nauw.

Ik weet niet wat mijn vader van mijn komst vond, maar ik vermoed dat hij liever een jongen had gekregen. Iemand die de familienaam had kunnen doorgeven. Een meisje had hij al. En Els draagt hij op handen. Dat zou ik ook doen als ik hem was. Ze trouwde op haar twintigste. Zorgt voor haar man en voor haar ouders. Ze valt niet op. Kleedt zich beschaafd.

Met mij zat het vanaf jonge leeftijd al niet goed, zoals ik hem een keer tegen ma hoorde zeggen. Ik speelde met blokken in plaats van een pop. ‘Els zou nooit gevraagd hebben naar jongensspeelgoed,’ beet hij mijn moeder toe. Als ik die gebreide kriebeljurk niet wilde dragen, noemde hij me verwend. Als ik een boek las, controleerde hij de titel – wee je gebeente als het iets anders dan W.G. van der Hulst was. Dat ik naar de mulo ging vond hij ook maar onzin. ‘Ze gaat toch trouwen,’ deelde hij mijn moeder mee.

‘Maar die mulo is wel hier, Jan. Ik hou haar liever in de buurt. Dan kan ze me helpen. Ik ben ook de jongste niet meer.’

Met een zucht had hij toegestemd. Ik had ervan gebaald. Ik was veel liever het dorp uit gegaan. De meiden die in de stad naar school gingen, vertelden altijd de meest spannende verhalen over winkelen in de pauze en de jongens van de lts.

‘Kruimel, die man... hij werkt zo hard en...’ Els is druk in de weer met de fluitketel, theepot en een koektrommel.

‘Jaja,’ kap ik haar af, ‘voor ons. Ik weet het.’

Els geeft een rukje aan mijn paardenstaart. ‘Wacht maar tot je getrouwd bent...’ Over haar schouder glimlacht ze breed richting de deur waarachter haar man zit te wachten tot hij gevoed wordt.

‘Natuurlijk.’ Ik veins een lach. ‘Kijkt Henk televisie? Wat is erop?’

‘*Farce Majeur*,’ roept mijn zwager vanuit de woonkamer. ‘Het is bijna afgelopen.’

Ik ontsnap aan de pedante blik van Els en plof neer op de groene stoffen bank.

‘Voorzichtig met mijn bank!’ roept ze, terwijl ze volgt met thee en koekjes. Vragend houdt ze de pot omhoog.

‘Ik heb al,’ meld ik, waarop ik een slok van mijn limonade neem.

‘Henk?’

‘Ssst,’ sist hij.

Els gaat zitten in het stoeltje dat ze van pa en ma kreeg voor haar huwelijk en schenkt thee in. Ook voor mij. Dan steekt ze een sigaret op, inhaleert, haalt het ding uit haar mond en zwiept haar arm vooruit. Haar andere arm legt ze eroverheen, ze gooit haar hoofd in haar nek en blaast de rook uit.

’s Avonds voor het spiegelkje in de badkamer probeer ik soms haar elegante beweginkjes te imiteren. Het mislukt altijd.

‘Ze zijn bijna klaar met de camping.’ Els wijst met haar sigarettenhand naar het grote raam. Kleine vlokjes as vallen op de grond. Zo op het tapijt. Els veegt er een gekouste teen overheen. ‘In juni gaan ze open.’

‘Pa is er niet blij mee. Al die drukte.’ Ik staar naar het ovale scherm van de televisie.

Els haalt haar schouders op. ‘Ze brengen geld. En dat hebben we nodig. Toch, Henk? Jij hebt het verderop aan de kust toch ook gezien? Henk?’

‘Huhuh.’ Henks blik wijkt niet van het beeld, waarop Ted de Braak *Dat is uit het leven gegrepen* zingt.

‘Gezinnen met een tent. Heb je daar last van? Nou dan.’ Ze tikt de as af in de asbak.

Ik knik en tuur nu ook naar het donkere raam, waarachter ik de camping in aanbouw niet kan zien. ‘Waarom zouden mensen hier op vakantie willen gaan, denk je?’

‘Kruimel, het is hier prachtig. De zee, het strand. De haven, alle boten. De vissers. En heb je het dorpsplein wel eens goed bekeken? Die prachtige eiken rond de kerk. Er zijn winkels. Daar houden mensen van buiten van.’ Els steekt haar sigaret weer tussen haar lippen. ‘Toch, Henk?’

‘Inpakken en...?’ Henk loopt naar de tv en schakelt hem uit. Hij kijkt mij vragend aan.

‘Wegwezen,’ maak ik af. ‘Mag ik er ook een?’

‘Nee, mijn pakje is bijna leeg.’ Rook komt via Els’ neusgaten naar buiten. Ze grist de sigaretten van tafel en stopt ze in haar roszak. ‘Sorry, Kruimel.’

‘Ik vind het niet leuk als je me Kruimel noemt.’

Els lacht hoofdschuddend. ‘Kom, drink nou maar wat thee.’

De meeste dagen ben ik tevreden. Mijn werk op het havenkantoor is gezellig. Ik heb Marianne en ben graag bij mijn moeder. Maar soms

– en dat is vaak op zondag, als ik nergens naartoe mag of kan – voelt het alsof ik moet ademen door een rietje. Ik lijk te zijn opgesloten in mijn eigen lijf. Dan ontsnap ik naar mijn kamer en daar zet Joost den Draaijer via mijn kleine radiootje het raam naar buiten wagenwijd open. Hij heeft me laten kennismaken met The Beatles, Cliff Richard en The Beach Boys. Maar als The Rolling Stones op zijn, zet ik hem snel uit. ‘De duivel zelf, die muziek,’ tiert mijn vader als hij alleen de naam van de band nog maar hoort. Het komt door dat gedoe in het Kurhaus drie jaar geleden. ‘Het stond in de krant,’ zo zei mijn vader op zondag tijdens het koffiedrinken met Els en Henk.

De jongeren in het publiek hadden onder invloed van de muziek het gebouw zo goed als afgebroken.

‘Alsof ze bezeten waren,’ had hij met opeengeklemd kaken vastgesteld. Ik betwijfel of hij de muziek ooit gehoord heeft.

Muziek heeft op mij geen destructieve invloed. Het zorgt er juist voor dat ik weer kan ademen, zelfs als mijn vader zich alle zuurstof heeft toegeëigend.

Ik draai driftig aan de knoppen tot ik het vertrouwde geluid van de huidige nummer 1-hit hoor: *Waterloo Sunset* van The Kinks. Ik laat me op mijn bed vallen en sla met mijn vuisten gefrustreerd op het matras.

Pa had weer eens commentaar, op mijn haar deze keer. De knot die Els draagt, en die hij graag ziet bij alle vrouwen, staat mij niet, dus draag ik mijn halflange haar soms los. En ja, ik vergeet het wel eens te kammen nadat ik buiten ben geweest. Dat maakt me nog niet de losbol waar hij me voor uitmaakte toen hij me passeerde op weg naar buiten.

Ik wilde al reageren, maar mijn moeders iets samengeknepen starre ogen, die mijn kant op schoten, hadden me tegengehouden. Ik had gewacht tot hij het hek uit was om alsnog mijn gal te spuwen, maar

mijn moeder negeerde me en begon met de was. Stampend was ik naar boven gegaan en nu lig ik af te koelen. Het lukt slecht.

‘Ja, hier ben ik!’ Met een knal slaat mijn kamerdeur tegen de muur. Mariannes opgedofte hoofd straalt.

‘Wat heb je gedaan?’ Haar rode haar heeft een strakke pony en is aan de onderkant naar buiten geföhnd.

‘Net als Pattie Boyd.’

‘Wat?’

‘Pattie Boyd, van George Harrison?’

‘Ja, ik weet wie ze is, maar waarom? En echt?’ Ik houd mijn hoofd schuin om haar nieuwe kapsel vanuit een andere hoek te bekijken. ‘Hoe ben je trouwens binnengekomen?’

‘Gewoon door de deur. Je moeder leek blij me te zien.’ Ze loopt naar het raam en tilt het gordijn iets opzij. ‘Of is je vader in de buurt?’

‘Nee,’ zeg ik kort. ‘Maar mijn moeder wordt even erg.’

‘Wat nu weer?’ Marianne ploft naast me neer en kijkt me oprecht bezorgd aan.

‘Gedoe om niks. Mijn haar deze keer.’ Ik grinnik. ‘En ik kwam niet eens van de kapper. Waarom dit hele gebeuren?’ Ik steek mijn hand uit om door haar haren te woelen, maar ze duikt weg.

‘In Den Haag kan ik toch niet met die eeuwige vlecht aankomen?’

‘Duidelijk. Wanneer heb je dit gedaan?’

‘Nu net natuurlijk. Er moesten krullers in. Het moest geföhnd worden. Het duurde een eeuwigheid.’ Ze trekt een gezicht.

‘Dus, als ik je morgen zie, dan heb je weer normaal haar?’

‘Morgen zie je me niet, want dan reis ik naar Den Haag.’

Ik snap nu de urgentie van het kappersbezoek. ‘O,’ zeg ik teleurgesteld. ‘Waarom? Je begint daar toch pas over twee maanden? En hoe lang blijf je weg?’

‘Ik ga mijn kamer inrichten bij tante. Of nou ja, inrichten... Ik breng

er wat prulletjes heen. Verder kan ik het niet echt eigen maken. Tante weigerde haar goeie bed en stoel weg te doen: “Je moet dankbaar zijn dat je een verblijfplaats hebt,”” doet ze haar tantes stem na.

Ineens wat onzeker zegt ze: ‘Ik ga nu maar voor twee dagen...’ Ze is even stil. ‘Maar straks moet ik daar wonen en naar school. Ik weet niet eens zeker of ik wel verpleegster wil worden. Maar ja, mijn vader...’

‘Vaders,’ verzucht ik. Ik sla mijn armen om haar heen. ‘Ik ga je zo missen.’ Zonder Marianne zal het hier nog benauwder worden dan het al is.

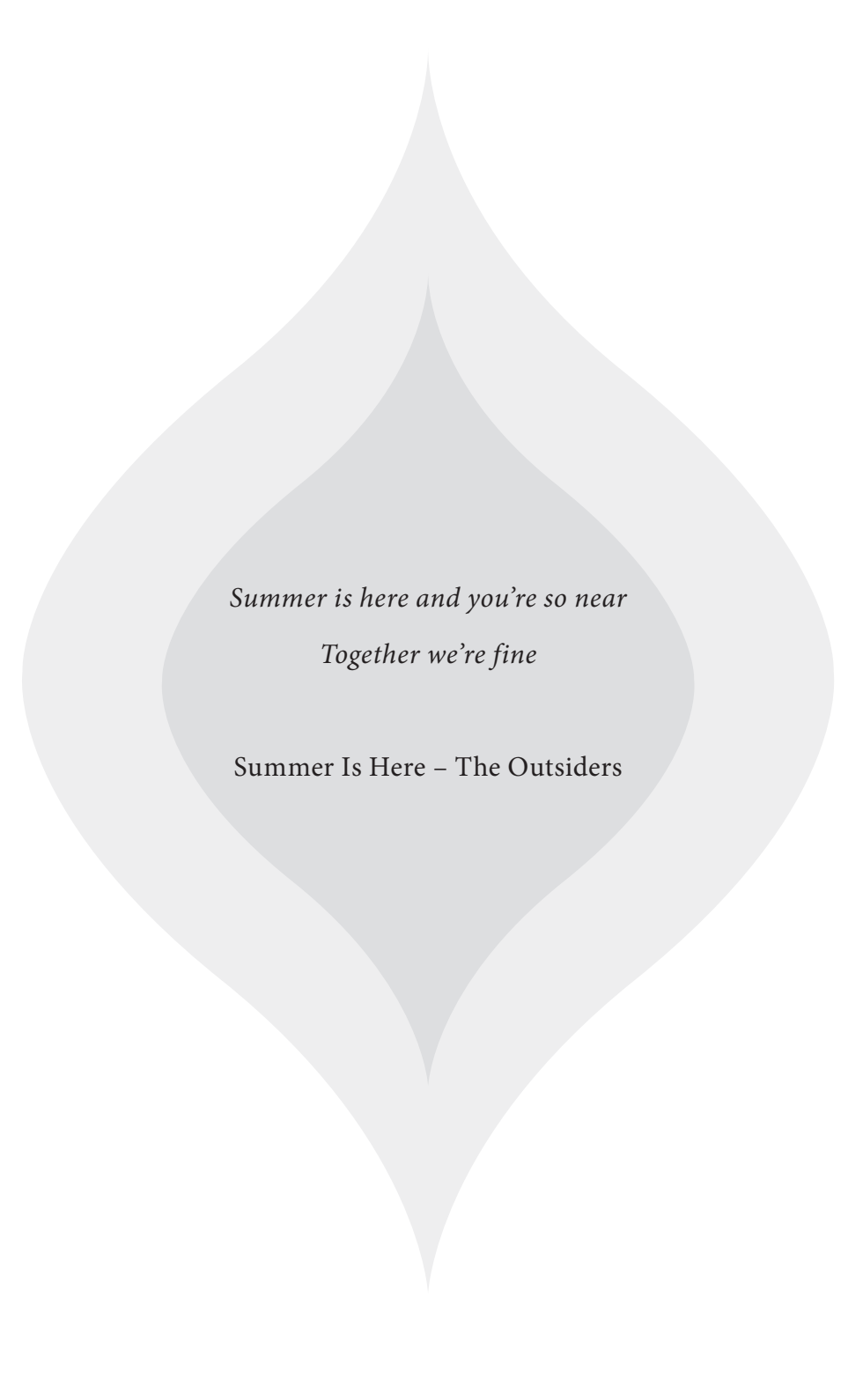
We wonen in dezelfde straat. Alleen woont Marianne aan de poepchique kant, zoals Els het altijd noemt, en wij aan ‘de normale kant’; opnieuw de woorden van Els.

Als Els ‘poepchic’ zegt, dan heeft haar blik een mengeling van ‘hoor mij eens; ik zeg poep’ en afgunst. Als ze ‘normaal’ zegt, dan zie je trots. Want in ons gezin ben je normaal en anders niets. Mensen die aan de poepchique kant wonen, wekken bij Els én mijn vader per definitie argwaan. Mijn moeder is anders. Althans, dat is iets wat ik wil geloven, want als ook zij normaal is, dan ben ik de enige in ons gezin die het níét is. Dat geeft me zo’n eenzaam gevoel dat ik er soms – ’s avonds alleen in bed – van moet huilen. Een van de redenen waarom ik het blijf geloven is omdat ma degene was die me aan haar heeft voorgesteld, ondanks het feit dat Marianne de dochter van de dokter, katholiek én poepchic is.

Ik was vier, Marianne vijf. Midden in onze straat, echt precies tussen de poepchique en de normale kant in, ligt een bloemenperkje met daaromheen gras. Op een ochtend in mei zat Marianne daar. Ma zag het en heeft me bij de hand gepakt. Ze zette me neer op het grasveld.

Mijn moeder wilde niet zover gaan om haar normale kind té overduidelijk op te dringen aan een poepchic kind, denk ik, en dus zette

ze me op zo'n tien meter afstand neer. 'Zo, speel hier maar lekker,' had ze tegen me gezegd en was toen weer naar binnen gegaan. Ik stond op het punt om in paniek te raken omdat ze me alleen achterliet, toen ik Marianne hoorde praten tegen de pop op haar schoot. Het leek net een echte baby. Mijn paniek maakte plaats voor nieuwsgierigheid en ik beende op Marianne af. 'Mag ik ook?' Marianne had naar me opgekeken en meteen was er een brede glimlach op haar gezicht verschenen. Ze gaf me de pop en vanaf dat moment waren we altijd samen. We kwamen voor elkaar op. Zoals die keer toen ik elf was. Ik droeg altijd de afdankertjes van Els. Mijn moeder had alle kleren van haar eerste dochter bewaard om door te geven aan de tweede, zuinig als ze is. Dat die tweede pas tien jaar later kwam, weerhield haar er niet van om de kleren toch naar mij door te schuiven. 'Een stuivertje gespaard, is een stuivertje gewonnen,' is haar favoriete uitdrukking. Met als resultaat dat ik tien jaar achterloop op de mode. En dat werd me destijds vooral door één jongen dagelijks ingewreven. Na het zoveelste grapje werd Marianne zo boos dat ze hem aan zijn haren het hele plantsoen over sleepte. Het leverde haar een week huisarrest op. Maar die jongen keek voortaan wel uit.

*Summer is here and you're so near
Together we're fine*

Summer Is Here – The Outsiders

2. Soos

Ik sta in de deuropening en verzamel moed. In mijn rechterhand bungelt een emmer met dampend heet water, gemengd met groene zeep. Het hengsel snijdt in mijn palm. Met mijn linkerhand draag ik een schuurborstel op een lange stok. Zweet drupt van mijn voorhoofd omlaag. Het kriebelt. Ik adem diep in en zet dan een blote voet op de stenen. Meteen trek ik hem weer terug. Heet.

‘Niet op je blote voeten naar buiten. Straks zit mijn hele huis onder het zand.’ Mijn moeder komt achter me staan en zet een paar klompen voor me neer. ‘Doe deze aan.’

Mokkend schuif ik mijn voeten in de oncomfortabele dingen. ‘Ma, het is bloedheet. Moet die muur nou echt precies vandaag schoongemaakt?’

‘Heb je de groene aanslag aan de onderkant van de schuur gezien? Zo smerig. Je zou niemand meer durven uitnodigen.’

‘Wie nodig jij hier nou uit? En dan nog: waarom zou je het buiten net zo schoon willen hebben als binnen?’

Meewarig schudt mijn moeder haar hoofd. ‘Sari.’ Ze valt stil. Haalt adem om iets te zeggen. Klapt haar mond dicht. Is weer even stil en zegt dan met een benepen stem: ‘Laat je vader maar niet zien wat je aanhebt, trouwens.’ Als mijn moeder niet meer weet wat ze met me

aan moet, haalt ze mijn vader erbij. Ik draag een korte broek. Hij hoort tot net boven mijn knie te komen, maar ik heb hem opgerold tot halverwege mijn dij.

Twee weken geleden kwamen de eerste toeristen aan. Mijn vader vindt het net zo vreselijk als hij had vermoed. Eerst was het alleen de drukte die hem tegenstond. 'Ik kan amper de kade nog op,' meldde hij, nadat de eerste lading gezinnen met de veerboot was aangekomen. Maar sinds vorige week is zijn toorn gericht tegen de jongere toeristen. 'Hoe die lui erbij lopen. Jongens, allemaal langharig, werkschuwig. En dan die meisjes. Onfatsoenlijke dellen. Broeken tot hier.' Fel had hij op het midden van zijn bovenbeen getikt, terwijl hij me strak aankeek. 'Als ik ooit te horen krijg dat jij er zo bij loopt, dan...' Hij had die zin niet afgemaakt, maar ik kon er wel naar gissen.

Ik zet mijn emmer iets te hard neer bij de muur. Heet water klotst over de rand, langs mijn been. Ik trek het weg.

Mijn moeder kijkt me aan met een blik waaruit zorg en angst spreekt. 'Ik zal maar niks zeggen tegen pa over die hele korte broek die ik achter in je kast vond.'

Ik verstijf.

'Hij hoeft er niks van te weten. Ik heb hem weggegooid.' Ma draait zich om en loopt richting het huis. 'O, haal je straks nog even wat boodschappen? Wel even iets fatsoenlijks aandoen.' Ze pauzeert kort en voegt er dan aan toe: 'En niet naar het strand, want ik heb je hier nodig.'

Driftig zwiep ik de borstel tegen de muur en begin te schrobben.

Het strand past zich gastvrij aan de vorm van mijn lichaam aan. Zand maakt plaats voor mijn rug, billen en benen. Warmte verspreidt zich

van mijn kruin tot mijn hielen. Kleine korreltjes kriebelen mijn huid op een aangename manier. Een koel briesje strijkt langs mijn wangen en door mijn haren. Ik spreid mijn armen en benen; word een engeltje in het zand. Als ik een goede kuil heb gegraven, blijf ik breeduit liggen en sluit mijn ogen. De wereld kleurt oranje. Ik luister naar de wind, de stemmen om me heen en de zee. Ze bruist uitnodigend, zoals ze alleen doet op perfecte zomerdagen. De boodschappen zullen vandaag wat later zijn, want 'het is zo druk met al die toeristen'. Ik grinnik en zing dan zachtjes voor me uit: *'Dong dong diki diki dong and your heart goes dong diki diki dong.'* Was ik dood, dan was dit de hemel.

'Sari!' Als ik mijn ogen open, hangt het bezorgde gezicht van Marianne vlak boven het mijne. 'Wat lig jij erbij.' Ze knikt naar mijn wijd gespreide benen.

Geschrokken trek ik mijn benen bij elkaar, ga rechtop zitten en sla mijn armen om mijn knieën. Gegeneerd leg ik mijn wang erop. Marianne knikt weer. Deze keer richting de duinrand.

Tegen het duin zit een gezin, zie ik nu pas. Een vader, moeder en drie kleine kinderen. De moeder kijkt afkeurend mijn kant uit.

Marianne grinnikt en laat zich naast me neerploffen. 'Had je nou echt niet door hoe je erbij lag?' Ze fronst haar wenkbrauwen.

'Hoe lag ik erbij dan?' vraag ik bits.

'Nou, wijdbeens.'

'En?'

Marianne houdt haar hoofd schuin, denkt even na en zegt: 'Het is gewoon onfatsoenlijk.'

'Ik bedoelde er niets raars mee, als je dat soms dacht. Ik lag gewoon. Ik ben moe.' Ik sla mijn handen voor mijn gezicht om te ontsnappen aan Mariannes keurende blik. 'En trouwens, je bent mijn moeder niet. Of Els.'

Gehaast kom ik overeind en been naar het water. Ik waad tot mijn

knieën de zee in en kijk nog eens naar het gezin aan de duinrand. De moeder is bezig met de kinderen. Ze heeft een rood hoofd en ziet er gespannen uit. De vader leest de krant.

Het liefst was ik in een golf gedoken, maar ik heb geen zwemkleden bij me. Zou ma mijn bikini ook gevonden hebben? bedenk ik, terwijl ik met grote passen door de branding bij Marianne wegloop. Pas als ik helemaal afgekoeld ben, draai ik me om. Met een hand boven mijn ogen speur ik het strand af naar ons plekje. Het is inmiddels een stuk drukker dan toen ik aankwam.

Onbekende gezichten hebben zich geïnstalleerd op handdoeken en in strandstoelen. De zomer is echt begonnen. Het dorp leeft. Eindelijk. Een stukje verderop zit Marianne op een handdoek. Ik voel me schuldig. Mijn reactie was nogal overdreven. Misschien was ik meer boos op mezelf omdat ik niet nadacht? Ik ga het goedmaken. Terwijl ik ren, trekken de toeristen als een vrolijk gekleurd waas aan me voorbij. Het maakt me blij. Ik wil het zelfs goedmaken met de norske moeder aan de duinrand. Ik zoek het gezin, maar ze zijn vertrokken. Op hun plaats zit nu een groepje jongens. Ze lachen, roken en liggen languit in het zand. Met hun benen wijd.

‘Marianne,’ roep ik.

Opgelucht kijkt ze op.

Voordat ze iets prekerigs terug kan roepen, wijs ik – en dat zal vast ook niet netjes zijn – naar het groepje. ‘Ik ben niet de enige,’ roep ik lachend.

Marianne schudt haar hoofd, maar ze lacht ook. Ik ben nu bij haar en sla mijn armen om haar heen. ‘Het spijt me dat ik zo onaardig deed.’

Marianne fluistert in mijn oor: ‘Mij ook.’ Dan duwt ze me lachend van zich af.

‘Hoe wist je dat ik hier was?’

‘Ik wist het niet, maar gokte het. Het is heet en je moeder zei dat je

boodschappen moest halen, dus, zo dacht ik, die heeft vast een gaatje gecreëerd om later thuis te komen. Ik wilde je deze geven.’ Ze reikt me een enveloppe aan met in sierlijke letters *Uitnodiging* erop.

Ik weet al wat het is. ‘Dank je wel,’ zeg ik beleefd, terwijl ik de envelop in mijn tas stop. Ik trek aan haar arm. ‘Kom, we gaan.’

Naast ieder bord liggen rechts een mes en een lepel en och hemel, deze keer links zelfs twee vorken. Boven het bord liggen nog eens een vorkje en een lepeltje. Inmiddels weet ik dat je van buiten naar binnen werkt, maar wat moet ik met die extra vork aan de linkerkant? Eten bij de familie van Marianne is een lastige opgave. Hier duwt niemand zijn neus bijna in de aardappelen. Hier zit iedereen kaarsrecht en ‘converseert’.

Mijn moeder weet dat ik het jaarlijkse verjaardagsdiner van Marianne niet kan overslaan. Hier kan zelfs mijn vader niet tussen komen en dus regelt ze – als Mariannes verjaardag op vrijdag, zaterdag of zondag valt – een ‘uitstapje’ voor me. Het liegen tegen mijn vader kost haar moeite en ze is daardoor de hele week voorafgaand aan het diner kribbig tegen mij en zelfs tegen Els. Dit jaar valt de verjaardag gelukkig op donderdag. Het scheelde mij een hoop op eieren lopen, afgelopen week.

‘Marianne, je ziet er prachtig uit.’ Mariannes oma, die er zoals altijd zelf ook piekfijn uitziet, slaat haar handen ineen. Ze gebaart naar de tafel. ‘Sari, ik had gedacht dat jij hier ging zitten, naast opa. En Marianne, omdat je de jarige bent, mag jij aan het hoofd van de tafel, tegenover je vader.’ Ze draait zich om en loopt de kamer uit.

Gespannen neem ik plaats. Marianne zit trots aan het hoofd van de tafel. Die stoel is normaal gesproken leeg. Hij was van Mariannes

moeder. Zij is overleden toen Marianne twee was. Ze herinnert zich haar niet. Ze heeft het nooit over haar. Maar op haar verjaardag is die stoel het hoogtepunt. Het maakt niet uit met hoeveel cadeaus ze verder overladen wordt.

‘We hebben vissoep. De vis komt niet van je vader, sorry,’ zegt Marianne.

‘Geeft niks.’ Maar het geeft wel. Met één opmerking laat ze even weten dat ik de dochter van een visser ben. En op vissers kijkt haar familie neer. Net als dat mijn vader neerkijkt op katholieken.

Mariannes opa komt de eetkamer binnen en neemt naast me plaats. Naast de opa van Marianne is de slechtste plek die ik had kunnen krijgen. Hij stelt altijd onmogelijke vragen. Hij vouwt zijn servet open en legt het op zijn schoot. O ja, dat moet ik ook nog doen. Met trillende handen volg ik zijn voorbeeld.

‘Zo Sari, waar ga jij naartoe na de zomer?’

Daar is de eerste onmogelijke vraag al.

‘Ik ben al aan het werk, meneer.’

‘Aan het werk. Geen beurs kunnen krijgen?’

‘Ehm, nee, meneer. Ik was vorig jaar al klaar met school. En mijn vader heeft liever dat ik hier blijf.’

‘Ach, toen al? En wat voor werk doe je dan?’

‘Ik werk op het havenkantoor, meneer.’

‘Koffiedame?’

Ik bijt op mijn lip en slik. ‘Op kantoor.’

‘Toe maar.’ Hij kijkt een tijdje naar me, zonder iets te zeggen. Dan draait hij zijn hoofd van me weg.

‘Marianne, lief kind, is je kamer al ingericht? Je tante kan niet wachten tot je er bent.’

‘Helemaal klaar, opa.’

Mariannes oma komt binnen en gaat zitten. En dan is het wachten.

Wachten op Mariannes vader, die, zoals altijd, te laat is. De familie praat over de rest van de familie. De mooie reis die opa en oma hebben gemaakt naar een hotel in Frankrijk. En natuurlijk over Mariannes vertrek naar Den Haag. Oma spreekt haar zorgen uit, over een meisje alleen in zo'n grote stad. Waarop opa reageert met een: 'Maar Marianne is een fatsoenlijk meisje. Ze zal daar naar school gaan en tijd met tante doorbrengen, niet?'

'Jazeker, opa,' knikt Marianne beleefd.

Met een 'Het spijt me enorm' komt Mariannes vader een half uur later de eetkamer in gelopen. Gehaast gaat hij zitten, waarop Mariannes oma opstaat om de soep uit de keuken te halen.

'Zo jongen, veel patiënten vandaag.' Opa klopt zijn zoon op de rug van zijn hand.

'Niet bepaald. Wel lastige gevallen.' Hij glimlacht afstandelijk.

'Je kunt er natuurlijk niets over zeggen.'

Mariannes vader knikt kort. 'Nee, maar laat ik het zo zeggen: ik hoop dat het onze familie bespaard blijft.'

